

però evidentment si amb menys persones i amb inversions cada vegada més grans per posar negocis requereixes menys gent, aleshores hi haurà menys gent que podrà guanyar diners i encara que tots els bens de consum siguin molt econòmics arribarà un moment que no es gastarà. Què és el que està passant una mica amb l'economia. Hi ha hagut una crisi [es refereix a l'any 1992] i al final la gent ha dit que "aquí gastar lo mínimo imprescindible". El problema és que el món està dirigit per una sèrie de persones que tenen una visió, que és la seva, però que és purament teòrica, és purament numèrica i evidentment el model que volen donar no està ben construït perquè s'ha partit d'unes premisses que penso que s'han entrat poques variables. Això potser per representar-ho numèricament pot ser una matriu, molt "bèstia", en la qual entren aspectes que aquesta gent penso que no els tenen en compte, com aspectes de tipus personal, social, cultural i tota la tecnologia i les històries aquestes de la mundialització de l'economia tot sempre tracten a la gent d'una forma com una massa uniforme i, a més, "uniformemente acelerada", i les coses no són així. Es a dir, el món, com de vegades passa en les discussions que hi ha entre els que fan tecnologia digital i tecnologia analògica, és analògic. No es pot representar com un 1 i un 0, o un passa/no passa. Hi ha estats intermedis. Hi ha el blanc, el negre i després matisos. Aleshores ja entres en el tema de la lògica difusa.

El factor humà només es té en compte com a l'objectiu però no com a un "medio activo". A mi em preocupa molt de la forma com s'estan "posant" les coses. Veig que no es tenen en compte les relacions humanes.

Penso que els filòsofs són aquí els "tios" clau. El que passa és que no hi ha. No detecto encara moviment que comenci a dir: "Bueno, vamos a parar un poco la moto...", anem a reconsiderar algunes coses per veure què s'està fent bé i què malament. Intentar posar-ho tot una mica...

- O.- Però tota aquesta visió no va una mica en contra del que diu ME?
- D.- Home, aquí està el que de vegades es facin editorials de tipus social. I hi ha alguns editorials en els que he "picat fort". I les columnes aquestes [una columna de la secció Última Pàgina de la revista] és una mica també advertir

que som persones i fem negocis persones i intentem guanyar les "peles" de la forma més honesta possible però continuem essent persones. I malament el dia que deixem de ser-ho. Aleshores "apaga y vámonos".

O.- Però si es refreda el tema de les noves tecnologies potser també es refreda ME.

D.- Es que jo penso que la tecnologia i les persones no són antagòniques. La tecnologia la fan persones i està pensada per ser aplicada per persones. El que penso és que avui dia existeix un problema de tipus més filosòfic. Mira... els que són els pares de la tecnologia, els que avui manen al món, tenen una visió filosòfica molt en la línia protestant. Aleshores jo penso que seria bo també que es modulés tot aquest senyal en paràmetres de la cultura catòlica, també que s'hi fiquessin les cultures orientals del Thao, clar que en això també hi ha molta història, molta mística. Jo penso que s'ha de fer molt per aquesta via. Aleshores penso que la tecnologia no seria tant freda. Penso que serviria per unir, més que per desunir les persones.

Perquè bé, la tecnologia, en si, no és dolenta. La mateixa tecnologia del làsser pot servir per curar en qualsevol aplicació quirúrgica, però la mateixa tecnologia que serveix per curar-te la poden fer servir per fotre't un "pepino" a 10.000 quilòmetres. Tot depèn de com s'aplica la tecnologia. Jo sóc "un pro-tecnologia", però pensada pels humans i el seu ús, no per a que els humans es tornin més bèsties. Totes les noves tecnologies que es puguin aplicar, per exemple, per xarxes de microones pel tema del control de la capa d'ozó, xarxes de comunicacions per detectar incendis al bosc, etc. Això és "collonut". Clar, apliquem la tecnologia també a altres coses, no només per treballar millor, per guanyar més diners i per viure fets uns desgraciats penjats del consum.

La tecnologia també està generant molts residus i moltes històries, i coses que es donaven per definitives s'han anat quedant pel camí.

2.2.- Notes de camp redactades durant una jornada de treball a **Mundo Electrónico**:

Dimecres 15 de maig del 1996

9,15h. Inicio el segon dia d'observació amb un instrument de suport, un magnetòfon, per enregistrar les nombroses i fructíferes converses que mantinc amb els membres de la redacció. Cap dels dos han posat cap inconvenient a l'enregistrament de les nostres converses.

Poc després de la meua entrada d'avui a la redacció observo que Marc no hi és. En Pau m'ha comentat que estava fent el tancament de les pàgines d'Actualidad Electrónica a la sala de muntatge. M'he dirigit cap a la sala després de manifestar-li a Pau el meu interès per presenciar l'esdeveniment. Es tracta d'una saleta pròxima on es troben els dos maquetistes de l'empresa amb sengles ordinadors, aquest cop Macintosh, i en Marc. Tots dos ordinadors destaquen dels vistos fins ara per la gran pantalla amb que estan dotats.

Marc es troba assegut amb còpies en paper de les notícies que ha redactat al seu ordinador. Al seu costat, i manipulant l'ordinador es troba Susana, maquetadora. Jo sóc al darrera de tots dos, dret, amb el bloc de notes i el magnetòfon.

Marc rebutja un títol que no li agrada: "Fotolitografía de alto rendimiento", i la maquetadora el substitueix per XXX (text simulat). Marc em comenta que triguen entre dos i tres dies per muntar la secció d'Actualidad Electrónica.

En una notícia titulada "Unisys incorpora el concepto de HMP", Marc em comenta que els títols que ell escriu al seu ordinador només són referencials i que l'autèntic titular el construeix mentre s'està muntant la revista, es a dir en el període de tancament. La muntadora va col.locant les notícies a les pàgines consecutivament.

La maquetadora ha acabat la seva feina davant la pantalla quan ha enllestit la col.locació dels textos aportats per Marc i sota la seva supervisió. M'asseg a una cadira de fusta al costat de Marc, que roman davant la pantalla de l'ordinador.

Ha tornat a les pàgines inicials de la secció Actualidad Electrónica. Afegeix un text al final d'una notícia de portada sobre l'empresa Telefónica que diu: "Por tanto la mayor parte de las acciones del consorcio se encuentran en manos de

compañías del país centroamericano".

Comentari de l'observador.- He observat que en aquestes operacions de canviar titulars o afegir i retallar text, Marc no sembla distingir entre tipus de notícia, extensió, autoria, importància, etc.

A la meua pregunta de si la tasca que realitza no seria competència dels maquetadors, Marc m'explica que els maquetadors no estan capacitats per afegir o treure textos perquè desconeixen els continguts i no saben el que és secundari i el que és principal en textos especialitzats com aquests.

Marc.- "La major part de la informació empresarial ve de Madrid".

Comentari de l'observador.- Els ajustaments que Marc fa a les planes que revisa recorda força aquelles operacions dels programes informàtics de "cortar y pegar". La diferència és que els ajustaments es realitzen entre un document formal i la ment d'en Marc.

Marc.- "L'últim paràgraf acostuma a ser una mica de background"; "haig d'anar en compte amb les retallades perquè es pot perdre contingut".

Assegut al costat de Marc el veig treballar i intento comprendre, a més de les operacions que realitza, les repercussions que això pot tenir sobre el contingut de les informacions transmeses. Aquesta última operació em resulta gairebé impossible per la dificultat que em suposa comprendre molts dels conceptes i el vocabulari emprat en les notícies. Marc em comenta que "a les revistes especialitzades no es pot estar constantment introduint i recordant conceptes bàsics i en realitat qui no entengui el contingut és que no l'interessa".

Marc.- "Els breus no tenen tanta importància com les notícies i serveixen per omplir".

Comentari de l'observador.- Crec que fins ara l'ajustament de Marc afecta al text en tres grans dimensions: la primera consisteix en un ajustament de

caràcter tipogràfic, més formal i d'atributs; la segona és un ajustament de tipus semàntic; i la tercera forma es troba a mig camí de les dues anteriors.

Pau ha entrat a la sala de maquetació en diverses ocasions. La majoria de cops l'entrada del director ha significat iniciar converses sobre aspectes de la producció de la revista que tenen a veure amb la filmació de fotolits, la impressió, els anunciants, però gairebé mai per comentar aspectes relatius al contingut redaccional i les operacions relacionades amb la recollida i selecció de la informació.

En Marc em comenta que "hi ha empreses que no s'ho munten bé perquè no t'envien la informació o l'envien molt tard"; "L'entradeta de text s'usa com a resum de la notícia, la seva funció és bastant similar a la dels abstracts dels articles de fons de la revista"; "Una de les coses que ha aportat la informàtica és la de què es poden assumir fases de la producció que abans eren externes, com els fotolits, l'escanejat de les fotos, etc., però només els diaris es poden permetre el tenir una impremta amb rotatives pròpies".

Mentre Marc està treballant sobre textos del col.laborador Sergi, on s'introdueixen declaracions de fonts d'informació, li plantejo el comentari que sobre l'estructura de les entrevistes em va fer el dia anterior en Pau. Marc em comenta que el format de pregunta-resposta en les entrevistes està reservat a personatges importants, "fa poc vam aconseguir entrevistar als màxims responsables d'Airtel i de Telefònica i les vam publicar al mateix número i amb una foto dels personatges.

***Comentari de l'observador.-* Més endavant vaig comprovar que el format de pregunta-resposta només es va produir en un dels casos i que es va haver d'imposar perquè l'entrevista es va fer mitjançant un qüestionari enviat per fax a l'empresa de l'entrevistat.**

El cap de maquetació pregunta a Marc si han col.locat totes les notícies importants "fora" (a la part exterior de les pàgines) i el redactor li respón que no ho sap, mentre que el maquetista conclou que no té importància, que si no ho han fet al llarg de tota la revista no calia canviar-ho ara.

Comentari de l'observador.- Posar les notícies fora significa que saben que existeixen espais privilegiats a les planes de la revista. A l'esquerra en les pàgines parells és un espai privilegiat, per exemple.

Pau ha sortit de la sala redacció i s'ha dirigit a Marc per explicar-li que està buscant una pàgina "d'instrumentació" de "Nuevos Productos" perquè han "saltat" dues pàgines de publicitat.

Marc em comenta que les planes de publicitat amb les quals comptaven s'havien planificat a la part de la revista dedicada als articles dels col.laboradors i que aquest fet els obligarà a canviar part de l'ordenament previ que s'havia fet a l'alçat.

Observador.- Són el mateix tipus de notícies les que apareixen a la subsecció de Tecnología de la secció de Actualidad Electrónica que les que apareixen a la secció de Nuevos Productos? (En relació a la notícia de la pàgina 21 del numero de maig sobre "SGS-Thompson incluye un núcleo 486 en su ASIC")

Marc.- "La notícia tracta d'un component que s'ha incorporat a un processador de Thompson, és la investigació d'una nova tecnologia, no la inversió de Thompson en aquesta nova tecnologia i tampoc és un nou producte perquè no està disponible al mercat".

Comantari de l'observador.- He observat que quan es refereixen al contingut de la revista el marc informatiu sobre el qual es parla varia notablement depenent del tipus de secció. Així, parlar de Nuevos Productos o de Actualidad Electrónica suposa unes pre-concepcions sobre el tipus de contingut i el tractament de la informació sobre el que es parla a la redacció.

Marc.- "Abans es dividia la informació d'empreses en nacional i internacional però això es va deixar de fer perquè la tecnologia cada cop és més global. Tampoc a les seccions de mercat es fa aquesta divisió".

Moltes de les correccions i correccions que es fan es limiten a l'ús d'acrònims o l'aclariment dels mateixos mitjançant frases explicatives o incisos. Les

notícies presentades estan plenes de sigles que es refereixen a processos, tècniques i components de l'àmbit del coneixement electrònic, moltes de les quals convé aclarir. Marc em comenta que "uso els aclariments quan crec que del que s'informa no és prou conegut, per exemple, la sigla PC no cal explicar-la perquè tothom sap que això és un ordinador".

Aquest és un criteri redaccional que procedeix d'una preconcepció del coneixement de l'audiència i Marc em diu que "les notícies estan adreçades a usuaris finals de l'electrònica com dissenyadors electrònics". Algunes notícies d'aplicació a d'altres branques poden ser interessants pels dissenyadors perquè els poden suggerir idees per possibles aplicacions i desenvolupaments d'instrumentació.

En el treball de repàs dels textos fet per Marc, aquest ocupa gran part del temps a corregir els títols. Molts dels títols que hi afegeix en el moment de la redacció són purament referencials. Per Marc aquesta és una tasca similar a la que fan els encarregats del tancament dels diaris. Comenta que quan redacta les notícies o articles al seu ordinador de la sala de redacció ho fa sense la referència de quin serà el format final que adquirirà la notícia. De tota manera quan s'escriu una notícia important i es disposa d'informació acostuma a pensar en l'espai que ocuparà a la pàgina.

Comentari de l'observador.- Una segona divisió possible de classificació de les operacions practicades en l'ajustament de les notícies a les pàgines de la revista es deriva de l'atenció diferent que reben els titulars i els textos. Les oracions dels títols reben molta més atenció per part del redactor que no pas les oracions del cos de text. En tots dos casos l'espai és un factor decisiu: es retalla o s'allarga el títol i/o els textos depenent de l'espai disponible; i també és l'espai que ocupa el que fa que les oracions del títol siguin més importants que les oracions de l'interior del text.

Les operacions d'ajustament dels títols s'acostumen a reduir a la recerca d'un verb més addient i a la substitució de subjectes i complements per acrònims. Les operacions d'ajustament del text s'acostumen a concentrar en l'afegiment de text per

omplir "forats", tasca que es realitza amb ampliacions de text i afegiment de títols. Marc em comenta que "les operacions de retallar textos són més senzilles que les d'afegir-ne, sobretot si és un tema que coneixes menys".

A continuació descriu dos exemples de reformulació de títols fets sobre la pantalla del Macintosh on es troba en Marc: 1.- on es llegeix "Módulo analógico intercambiable" es transforma en "Un módulo analógico de Datel permite su intercambio" (nº 268, pàg. 34); 2.- on es llegeix "Citizen introduce una completa impresora de color" es transforma en "Citizen adopta la tecnología de impresión MicroDry" (nº 268, pàg. 84).

En una fulla apart, Marc anota aquelles notícies muntades en les que s'ha deixat un espai per a una il·lustració. Però no les anota totes sinó només aquelles en les quals, durant el procés de maquetació fet per la muntadora, no es disposava de la fotografia pertinent. Hi ha notícies en les quals ja estava prevista la inserció d'una il·lustració, però n'hi ha que han estat "premiades" durant el muntatge per motius d'espai. En aquest número són vuit les fotografies o il·lustracions que Marc haurà de cercar a l'arxiu de "material gràfic", il·lustracions que han de complir el requisits de tenir relació amb el contingut de la notícia (el valor d'aquesta relació l'atorga Marc segons el seu criteri) i que s'ajustin a l'espai pre-establert durant la maquetació. Posteriorment cercarà a l'arxiu de material gràfic la il·lustració amb el motiu gràfic que prèviament ha anotat. El material gràfic a la secció d'Actualidad Electrónica té un paper marginal, decoratiu, i no s'acompanya amb peus de foto. En canvi a la secció d'articles dels col·laboradors les fotografies tenen més significat. El que més és valorat com a il·lustració són els quadres, gràfics, taules, etc. "perquè són informatius".

Torno a la sala de redacció en la que Pau està treballant per reordenar l'alçat un cop conegut el fet de què dues planes de publicitat han "saltat" de la revista.

Pau.- "Omplirem les dues planes que falten amb notícies de la secció de Nuevos Productos".

Pau em comenta que Mundo Electrónico és una revista pensada amb una estructura diferent a la de la resta de revistes. Diu que és una revista que pretén mantenir l'interés del lector fins a l'última pàgina, incloent-hi al final reportatges i

notícies d'interés. Es una distribució, comenta, pensada per mantenir l'interés del lector al llarg de tota la revista i no té en compte les normes bàsiques de compaginació que indiquen que el lector interpreta que el més important és el que va al principi.

Durant el procés d'ajustament al que he assistit a la sala de muntatge m'ha cridat l'atenció el fet que no facin servir un llibre d'estil. D'acord amb els fets que s'han produït la resposta a aquesta qüestió es troba en que gairebé sempre tenen una resposta per a qualsevol problema estilístic que es presenta, i si en algun moment va existir un llibre d'estil ara ja no fa cap falta perquè està "el tenen al cap".

Pau repassa les galerades dels textos maquetats prèviament. Fa una correcció a consciència. Es tracta dels textos de la secció d'Actualidad Electrónica que prèviament ha maquetat la muntadora i posteriorment ha ajustat en Marc. Observo les seves correccions i són escasses, la majoria, però, errades de caràcter tipogràfic.

Pau i jo iniciem una conversa sobre la seva tasca i em comenta: "Sóc una persona que em costa escriure, ho faig però em costa molt. Per exemple, fer una editorial em costa molt"; "Jo em dedico més a tasques de coordinació i genero informació a través dels col.laboradors externs, ja que no tinc secretària. En total faig set o vuit pantalles de text cada mes i les faig més per repartir la feina que no una altra cosa, és una tasca de suport a Marc".

2.3.- Notes de camp redactades durant una jornada de treball a **Editur**:

Dimarts 9 de juliol del 1996

9,50 h. Entro a la sala de redacció on ja hi són Eva, Anna i també en Joan.

10,10 h. Arriba a la sala de redacció Júlia.

He llegit a les pàgines de l'ABC sobre la mort d'un magrebí a la població de Taradell que m'ha recordat l'infelic reportatge redactat per Eva pel suplement de Catalunya i li he dit a Eva que "no es oro todo lo que reluce en Taradell", hem rigut plegats.

Abans d'iniciar el repàs de la premsa diària, els tres membres de la redacció parlen sobre els resultats de les reunions celebrades recentment amb els seus caps. En el cas d'Eva i d'Anna els editors han associat els seus increments salarials anuals als resultats econòmics dels suplementes Editur Catalunya i Tecno, respectivament. Això vincula encara més el treball dels redactors amb el dels comercials.

Anna, Eva i Júlia són a la sala de redacció conversant sobre un tema que ha exposat inicialment Eva. Na Eva ha preguntat, arran de la presentació de la nit anterior dels llibres sobre hosteleria, que si es pot redactar la notícia mencionant la presència d'un dels prologuistes del llibre, en Doménech Biosca, a pesar de que aquest personatge estigués "vetat" a les pàgines de la revista. Na Júlia ha dit que en Biosca no ha estat mai vetat sinó que ell, na Júlia, segueix una política d'exclusivitat pel que fa als col.laboradors. Sembla que en Biosca va enviar textos al setmanari i a d'altres publicacions professionals de turisme simultàniament perquè estava fent carrera política, segons Eva, i na Júlia no va voler publicar els seus textos perquè no eren exclusius. Per Júlia això forma part de la política de diferenciació que es porta a terme des d'Editur.

Posteriorment han començat a parlar sobre els col.laboradors i sobre les col.laboracions que ells mateixos realitzen a d'altres mitjans de comunicació. Na Júlia ha col.laborat amb diversos diaris d'informació general i amb emissores de

ràdio com a especialista en temes turístics, mentre que Eva ha col.laborat per a la revista local del poble del Maresme, Alella.

A Eva li pregunto sobre les incompatibilitats que la política de diferenciació imposa als col.laboradors i membres de la redacció i m'ha respost que només existeix aquesta incompatibilitat pel que fa mitjans professionals.

He preguntat a Júlia sobre si les incompatibilitats s'apliquen sobre els col.laboradors o sobre els textos. M'ha dit que sobre tots dos aspectes.

Abans de marxar cap a la roda de premsa, Júlia li ha dit a Eva que vigili amb el que preguntava.

11 h. Hem sortit de la redacció Eva i jo per assistir al Palau de la Generalitat

11,30 h. Entrem a la sala de premsa.

Durant la roda de premsa Eva m'ha dit que moltes de les dades i opinions del director general de turisme de la Generalitat de Catalunya les pot obtenir amb una trucada al seu despatx. "A més, nosaltres sabem algunes coses que amb algunes preguntes el podem comprometre". Eva em diu que les preguntes de la representant de "El Periódico de Catalunya" estan orientades a aconseguir un titular del caire de "baixen els preus dels hotels", o sobre els resultats positius o negatius de l'afluència de turistes i ocupació hotelera. Es cert que aquesta periodista va insistir en diverses ocasions per obtenir dades concretes sobre afluència de turistes, ocupació hotelera, distribució geogràfica, diferències entre ingressos i ocupació, etc.

Na Eva també m'ha fet l'observació de què es tracta d'una roda de premsa de caire més generalista, en la qual també estan presents els consellers Comas i Xavier Trias i als quals se'ls ha fet preguntes no relacionades amb els sector turístic.

Na Eva em comenta que durant l'estiu les rodes de premsa són plenes d'estudiants de periodisme en pràctiques i que "no s'enteren gaire del tema".

Altres comentaris que m'ha fet na Eva i que vull destacar són els següents:

- "Els bons periodistes són aquells que no van a les rodes de premsa perquè s'enteren de les coses parlant directament amb els responsables".

- "No és convenient fer preguntes sobre temes o coses que un coneix perquè

és com donar pistes als altres periodistes de la competència per parlar sobre aspectes exclusius".

La roda de premsa ha durat uns 45 minuts durant els quals s'han exposat temes relatius a la promoció turística engegada per la Generalitat de Catalunya i les mesures de prevenció d'incendis d'aquesta mateixa institució. Hi eren presents els dos consellers esmentats anteriorment, el director general de turisme i l'encarregat del servei de prevenció d'incendis.

Després de la presentació del folletó promocional s'ha obert un torn de preguntes, el qual han aprofitat unes quatre persones per interessar-se per aspectes relatius al turisme i sobre els joves en PSS (Prestació Social Substitutòria) que realitzaran tasques informatives a les platges de Barcelona.

En relació a l'advertiment que Júlia li ha fet a Eva abans de marxar, na Eva m'ha dit que li havia fet perquè ella no només és a la roda de premsa com a Eva sinó que també representa a Editur i no havia de preguntar cap inconveniència per no posar en evidència al Director General de Turisme. Això enterboliria les relacions entre la Generalitat de Catalunya i Editur.

Per Eva era important en la roda de premsa poder establir contactes amb el nou director general de turisme, però ha dit que "se m'ha escapat". És important en aquests actes, així com en l'acte del dia anterior, mantenir una presència del setmanari. A més també serveixen per potenciar les relacions amb d'altres fonts d'informació.

A la roda de premsa hem identificat periodistes de TV3, TVE Catalunya, La Vanguardia, El Periódico de Catalunya. La Vanguardia havia destacat a una periodista de la secció d'economia, coneguda per Eva, i un periodista novell anomenat Salvador Sostres que havia estat alumne meu fa un parell d'anys.

Na Eva també ha saludat el cap de premsa de la Conselleria d'Indústria (departament encarregat del turisme) al qual coneixia d'haver estudiat plegats a la UAB. Em comenta que l'anterior encarregat de turisme ha passat ara al departament d'ensenyament. Per a Eva conèixer al nou cap de premsa li pot facilitar les coses en el futur.

El contacte amb els altres periodistes ha estat molt formal i esporàdic. Les

converses no han anat més enllà de parlar de les vacances o altres aspectes personals.

A l'entrada de la sala de premsa ens han entregat a tots els que hi assitiem una carpeta de color groc amb notes de premsa de la Secretaria General de Turisme i de la Conselleria de Benestar Social on hi figuraven els opuscles sobre promoció turística, sobre prevenció d'incendis, i dos "folletons" sobre les activitats que desenvolupa la Conselleria de Benestar Social amb els objectors de consciència catalans.

Eva gairebé no ha pres notes del que deien des de la taula els polítics. Només ha omplert mig foli de notes quan parlava el director general de turisme (apunts sobre previsions de dades turístiques i impressions personals del polític).

Comentari de l'observador.- Mentre mirava els telenotícies del migdia he observat que cap d'ells esmentava l'aspecte de la roda de premsa relatiu a la campanya de prevenció d'incendis. Tots ells es centaven en l'assumpte turístic.

16 h. Torno a la sala de redacció després de dinar

Comentari de l'observador.- Recordo que el dia següent al que Anna va assistir a la presentació de la nova associació hotelera, ell mateix va dedicar força estona a cercar en les pàgines dels diaris informacions relacionades amb l'esdeveniment al qual va assistir. Comprobaré si na Eva fa el mateix durant els pròxims dies.

La nova responsabilitat d'Anna, que haurà d'encarregar-se de l'elaboració del Tecno, tasca que fins ara feia el col.laborador Josep, ha intensificat les seves relacions amb una comercial encarregada de les insercions publicitàries del suplement. Tots dos parlen sobre el mercat potencial de clients anunciants i el contingut del suplement. Na Anna planteja que no es pot fer una revista agafant notes de premsa i "enganxant-les" a la revista. Posa especial èmfasi en una secció del suplement, anomenada "Dossier" en la qual es plantegen reportatges sobre

aspectes molt concrets del sector hosteler. Com a exemple ha dit que no es pot fer un dossier sobre piscines sinó que s'han de fer dossiers sobre "manteniment de piscines", "construcció de piscines" o "desinfecció de piscines". Això permet explotar més a fons els temes pels dossiers i no "esgotar-los" ja que no s'ha de parlar de piscines en sentit genèric sinó que s'ha de fragmentar per poder parlar-ne més d'un cop l'any.

Comentari de l'observador.- Recordo que a Mundo Electrónico es referien a l'assumpte com a "matar el tema" i ho interpretaven en sentit contrari al d'Editor.

Comentari de l'observador.- Indubtablement aquest plantejament estratègic del contingut informatiu d'una revista implica un mínim coneixement del que s'està parlant per poder orientar tant els esforços de contingut com els comercials cap a "nínxols" productius profitosos.

En Francesc munta les pàgines del setmanari nº 1.897, concretament la carta del president i una columna d'opinió. Mentre ha arribat la prova d'impressió del nº 1.896.

17, 15 h. Acaba d'entrar la Isa. Na Eva li ha preguntat si ha anat a la presentació d'un nou restaurant inaugurat aquest migdia a Barcelona. En efecte ha anat a aquesta presentació.

Na Júlia m'ha comentat, mentre era a la sala de redacció, que per primera vegada en molts anys es repetia una notícia a les pàgines de la revista. Aquest fet s'ha produït amb una notícia de la pàgina 14 (secció TT.OO y Agencias de Viaje) titulada "Estudio sobre los seguros de viaje", que es repeteix a la pàgina 28 (secció Miscelánea) amb el títol "Los seguros de viaje, a estudio". La Isa m'ha preguntat si això també m'interessava i li he dit que sí perquè podia veure diferències estilístiques entre Anna i Eva. La primera és l'autora de la segona notícia i la segona de la primera. En sentir això, Eva m'ha dit que no creu que es puguin apreciar gaires

diferències estilístiques perquè l'origen de la notícia era una nota de premsa ben redactada de la qual només s'havien de treure els adjectius i "l'autobombo".

Pel que fa el procés d'ensamblatge cal anotar que el setmanari sempre du a la portada la data d'entrega als lectors, els divendres, mentre que les proves d'impressió a color es reben els dimarts. Fins el dia anterior es fan modificacions sobre el contingut de la revista, però els dimarts no es possible fer correccions de contingut ja que això suposaria endarrerir considerablement la seva distribució. Així, el cicle del treball de recollida, selecció i presentació de notícies va des del dimarts fins el dilluns de la setmana següent.

2.4.- Fragment de conversa mantinguda amb el director d'Editur:

Dimarts 16 de juliol del 1996

Observador.- Algunes qüestions que volia saber sobre el tema aquest de la llei Helms Burton i Sol Melia. M'imagino que és un tema que vosaltres ja heu tractat fa temps i aleshores no és d'actualitat per vosaltres.

Director.- L'anem tocant i en aquest cas concret intencionadament l'hem deixat passar aquesta setmana fins a la propera setmana perquè tenim edició doble d'Editur Espanya i Editur Latinoamèrica. Aprofitarem per "entrar una mica més a sac" tenint en compte que a més a més avui és quan el president Clinton ha de decidir si es tira enrera i fa una moratòria de sis mesos o no. La setmana passada vam publicar un "Se dice" sobre una de les cadenes espanyoles que estan allà.

O.- ¿Creus que té alguna cosa a veure el fet que hagin coincidit la sortida a borsa de Sol Melià i el tema aquest de Helms Burton i Cuba i això no és una bona història per investigar?

D.- Podria ser una història, no se si bona o no, i en qualsevol cas el que no fem són especulacions. Seria especular per part nostre el fet d'entrar a suposar que la decisió estratègica conscient o inconscient de la família Escarrer i dels bancs que l'acompanyaven ha estat condicionada o no a la previsible Llei Helms-Burton. Seria una pura especulació per part nostre, per tant no entrem a considerar-ho, és una presumpció en el que no volem entrar. Amb altres temes potser podríem entrar però en un tema com aquest tant delicat, un tema important, no volem guiar-nos per presumpcions.

O.- Un altra cosa d'aquesta setmana que jo pensava que potser podria haver estat tema de portada per vosaltres era el tema d'ETA. Vosaltres li dediqueu un requadre i em sembla que l'has actualitzat. Sembla que lo de ETA sigui una

campanya perfectament orquestrada contra el turisme, aleshores vosaltres no us feu ressó en aquest sentit.

D.- Nosaltres no ens fem ressó del terrorisme ni dels accidents excepte en la mesura de puntualment deixar constància. Pensem que no hem de contribuir a magnificar ni a donar publicitat a un fenomen sobre el que tothom està assabentat i que en aquest cas no volem magnificar també nosaltres. Deixem constància, petita. Si un mira paraula per paraula el text, el que nosaltres mai farem, almenys jo en tant que redactor d'aquesta notícia i director, és usar expressions com banda terrorista o com altres expressions que es poden trobar a la premsa general, sinó que hem fet servir un llenguatge molt més assèptic i molt més precís respecte del que és ETA. Si vols a micròfon tancat t'explico una mica més. (En aquest cas jo m'he negat).

O.- Es evident que no és una revista sobre política i no té perquè ficar-se en temes polítics. Però jo pensava que interpretant els atemptats en clau de campanya anti-turisme us podrieu haver sentit molt més aludits. Com si el missatge d'ETA assenyalés directament cap a vosaltres com a turisme.

D.- De vegades, sí hi ha hagut danys, sobretot humans importants, hem valorat la informació d'una altra manera. En aquest cas podríem presumir, dintre del terreny de les presumpcions, o podríem interpretar que hi ha una conjuntura política en el país en la qual el govern ha entrat en una dinàmica d'obertura a la negociació acceptant una treba, modificant la dispersió dels presos de la ETA que hi havia, que a nosaltres no ens ve ni ens deixa de venir. Perquè si fossim una revista de pensament polític potser haguéssim entrat en la dinàmica de que... Bé la ETA el que està fent és advertir al govern de que té més força de la que el govern diu que té. Perquè l'opinió pública ho interpreti d'aquesta manera. Però això al lector turístic la veritat és que no li interessa, que afecta al sector turístic en aquest cas com pot afectar a les casernes de la Guàrdia Civil en un altre. Es una manera de fer soroll i objectivament el que sí que podem dir és que és menys brutal o cruel que altres vegades. Es a dir, aquesta campanya d'atemptats d'ETA és la més suau de les que hi ha

hagut en els darrera anys. ¿Què poden interpretar-ho d'una manera o d'una altra? Es igual, el fet és que "ETA ataca de nuevo". La resta són matisos, i matisos importants, políticament molt importants, pel fet de tot el que implica quant a negociacions per part del govern per solucionar un problema que existeix i que és quelcom més de les interpretacions simplistes que fan molts mitjans de comunicació.

O.- ¿Què és el que valores per promocionar un esdeveniment a la portada: l'interés, la importància, la immediatesa, la proximitat, l'exclusivitat, etc.?

D.- L'exclusivitat és un criteri molt important. Es un dels criteris importants. Nosaltres el que no podem fer, perquè seria un error estratègic de posicionament editorial en el sentit de titular, a la portada sobretot, és crear-nos una mateixa competència amb la premsa econòmica. La premsa econòmica i la premsa general mai havien informat de temes turístics a Espanya fins fa molt poc temps. Aleshores nosaltres tenim un concepte, i en part ens estan fent un favor, que és que als quadres directius que els hi passen uns retalls de premsa econòmica hi ha certes notícies que ja les veu. Aleshores ens estan condicionant, no dic obligant però sí condicionant, a no tocar segons quins temes perquè ja ho han tocat ells i a més a més amb l'avantatge de ser diaris. Per tant, si volem exclusivitat, volem diferenciació, el que hem d'evitar és que les nostres notícies de primera pàgina siguin ja conegudes pel lector, perquè sinó quan li arribin, tenint en compte que és una revista setmanal (que correus a Barcelona i Madrid la distribueix molt bé però hi ha llocs on triga dies a arribar) resultaria que la gent es trobaria totalment despistada i ja sabria moltes coses. Es el mateix que la crítica que jo faig de La Vanguardia, que si això ja ho sé ¿perquè haig de comprar La Vanguardia?. El mateix passaria amb Editur, amb la qual cosa sempre el criteri d'exclusivitat, de diferenciar-se dels altres productes impressos és molt important, des del punt de vista sobretot de la portada.

O.- Com creus tú que es pot aconseguir això?

D.- En primer lloc sabent el que els altres han dit. Per això aquí dediquem una part molt important del temps a repassar la premsa, la premsa econòmica i els principals diaris espanyols. Perquè és una manera de... si ja sabem el que han dit, dia a dia, doncs no caure, per desconeixement, en informacions que nosaltres no sabríem que ja han donat i com les han donades des del punt de vista econòmic. Després intentant que les nostres notícies siguin interessants des del punt de vista del professional del turisme, no del lector d'un diari econòmic. Lectors de diaris econòmics n'hi ha del turisme, pocs per cert, però hi ha de tots els sectors econòmics del país. Nosaltres mirem de donar-li sempre la vessant que sigui interessant pel professional o empresari del turisme, d'una mateixa notícia. Aleshores clar, el senyor dels diaris econòmics dóna una notícia turística pensant en tots els públics objectius interessats en la informació econòmica en general. Nosaltres no. Nosaltres pensem només en els segments de lectors del turisme. L'exclusivitat i la diferenciació són claus.

O.- ¿Aleshores pel que fa l'opinió pública, la revista no pot aparèixer com a desviada del que els mitjans de referència dominant dicten com a important i interessant?

D.- Hem de tenir en compte una cosa, jo dono classes d'opinió pública eh!! Des de fa anys. D'opinió pública no n'hi ha una, n'hi ha moltes opinions públiques. Hi ha estats d'opinió col·lectius. Moltes vegades la gent confón l'opinió pública com si fos la veu de tota la societat. Hi ha una opinió pública a nivell territorial d'Espanya, n'hi ha una opinió pública a nivell territorial de Catalunya, a nivell de Barcelona, a nivell del barri de l'Eixample. Hi ha, a més a més, uns cercles d'opinió pública dintre de l'àmbit de Barcelona, del barri de l'Eixample, de gent ideològicament de dretes, de gent d'esquerres, de gent ideològicament apolítica i també hi ha altres cercles d'opinió pública que tenen a veure amb les creences religioses i altres amb el poder adquisitiu i d'altres amb l'edat i d'altres amb el sexe i per tant és una simplificació tremenda parlar de l'opinió pública en general. El senyor

Felipe González, amb el qual no és que tingui gaire simpatia però..., va dir una vegada una cosa molt interessant, va dir: "no hem de confondre l'opinió pública amb l'opinió publicada". Aleshores l'opinió pública, normalment pels polítics, són el resultat d'unes enquestes molt ben fetes pel CIS per saber les intencions de vot d'una població davant d'un fet, el vot, en unes eleccions generals o municipals o autonòmiques o europees. Però no ens confonem quan pensem i parlem o pontifiquem de l'opinió pública. L'opinió pública és molt diferent, quina és la meva opinió pública, la meva opinió pública són tots els professionals que treballen al turisme. Però clar, hi ha senyors que són cambrers de temporada que no llegeixen Editur, que potser alguns d'ells ni tan sols saben llegir, que no compten a efectes de la meva opinió publicada. ¿Quina és la meva opinió pública? Són els quadres directius, els professionals més qualificats que són subscriptors de pagament d'Editur. I en aquest cercle tots els individus que hi ha formen part de diferents grups d'opinió pública respecte d'altres temes. Aleshores no estem en la mateixa estructura o coordenada temporal i espacial respecte dels diaris d'informació general i econòmics, per sort, perquè sinó sí que cauríem en aquest error de l'opinió pública. Tot és relatiu, tot està determinat i coordinat per aquestes coordenades temporals i espacials i aleshores a partir d'aquí tu estàs on estàs.

- O.-* Una última cosa era saber si l'organització de la redacció es va fer amb algun tipus d'esquema preconcebut...
- D.-* Està feta amb un esquema molt pensat. Molt pensat d'especialització, a nivell de tasques redaccionals algunes d'elles i de tasques de producció o edició de les pàgines d'altra banda, i amb un criteri de direcció d'orquestra. Això és: cap estructura intermitja, descarregar el màxim l'autorresponsabilitat en els redactors perquè ells mateixos siguin proveïdors informatius del producte i que funcionin com a unitats de negoci, amb aquesta "transpolació"...
- O.-* ¿Això explicaria que les seccions no passin pels consells de redacció?
- D.-* Exacte. Perquè si haguessim d'entrar en una dinàmica de revisar tot, aleshores

seria entrar en un "akelarre" com els de La Vanguardia que no s'acaben mai. Aleshores hi ha aquells temes que jo penso que són molt importants els passo pel consell de direcció, sinó...

O.- Però això per les notícies de "En el Candelero"...

D.- Les del "Candelero" i de vegades algunes de seccions també. Si són coses importants, per cortesia ehh., si vols. Perquè no es trobin després amb una informació que és important sense conèixer-la. Però el criteri és un criteri de direcció d'orquestra. El Periódico de Catalunya ho està introduint en aquests moments, en un altre nivell molt més gran, però que és responsabilitzar el màxim a la redacció perquè faci la informació global. Es a dir, pensar en les fotos, pensar en el disseny, la pàgina, triar ells mateixos les notícies i si s'equivoquen, doncs ens equivoquem tots. Però tothom ha de ser responsable una mica perquè amb aquesta estructura i amb aquest tamany d'empresa i de publicació si no es fes així seria impossible amb la plantilla que tenim. És un miracle que sorti cada setmana, és un autèntic miracle. Amb una productivitat elevadíssima.

O.- ¿Primer sempre amb més i millors espais els textos que venen de Madrid i Mallorca, que els textos que és produeixen aquí?

D.- Aquestes setmanes perquè a Madrid s'està produint tota la renovació de l'administració turística i a Balears també hi ha hagut una part d'això. Perquè la secció d'aviació aquesta setmana va desbordada de novetats importants. Si repasséssim mig any veuries que no és així. De vegades és queixen de que no tenen aquesta presència. Però també t'haig de dir que hi ha una explicació purament operativa que és que els dos redactors que tinc a fora, que és com si estiguessin aquí perquè estan connectats per teleprocés, però són persones que tenen més temps lliure per fer segons quines feines que no la gent d'aquí que està fent suplement. Amb la qual cosa no tenen tant de temps. De vegades han fet tres, dos de fora i el d'aquí també. Aquesta setmana s'han donat unes casualitats, per exemple: sector receptiu. El sector receptiu el

coordina el de les costes, que està a Mallorca que és el principal lloc de receptiu. L'Eva li va passar la informació i ell ho coordina i ho firma però la feina l'han feta tots. Tur Operadors, sector emissor, les centrals dels tur operadors estan totes a Madrid o a Palma. Hi ha una explicació lògica, llavors. Es més fàcil que ho faci el que està allà, malament que justament l'Eva sigui la de tur operadors, per la senzilla raó de què l'Eva des d'aquí hauria d'haver estat posant conferències a Palma i a Madrid amb gent que no té un contacte personal gairebé mai, mentre que el Joan i a la Glòria els veuen cada setmana en un acte. Aleshores aquest coneixement personal fa que també sigui més fàcil fer un informe d'aquests de conjuntura des d'allà que no des d'aquí. Tot té la seva explicació. L'explicació pot ser millor o pitjor. L'explicació pot ser encertada o equivocada, però té la seva explicació. Poques coses surten a l'atzar.

- O.- Tota la col·lecció de correponsals que figuren a la revista col·laboren de forma molt esporàdica?
- D.- Sí. Són molt esporàdics perquè no tenen la transcendència... El corresponal de Cantabria, per exemple, Cantabria turísticament és poc rellevant. Abans teníem al País Basc que és la quinzena comunitat autònoma com a turisme receptiu. Extremadura, per exemple, abans teníem un corresponal a Extremadura per uns condicionaments històrics de que hi havia un compromís de que els anunciants volien que hi hagués més informació..., però era inflar una mica les notícies. O, per exemple Gijón, a Asturias, que hi ha un anunciament que diu que hauríem de publicar notícies de Gijón. Fas aquestes concessions però, turísticament parlant, Madrid, des del punt de vista del turisme emissor i receptiu de congressos. Balears com a número 1 i Catalunya com a número 1 tant amb l'emissor com el receptiu. La Costa del Sol i València com a turisme interior espanyol, però no per a agències de viatges sinó per individus que tenen cases, apartaments, segones residències, etc. I Canarias, també com a turisme receptiu tot l'any. Això és el que compta. A Canarias tenim corresponal, a València tenim corresponal, encara que

moltes vegades la feina no es nota perquè per exemple avui m'ha arribat un fax del de València i és una cosa que es coordina i s'edita. A Andalusia en tenim un corresponsal i ara en tindrem un altra a Granada, que havíem tingut històricament i ara n'agafarem un de nou a Granada, l'haig de veure el mes de setembre i és una persona que treballa al sector bastant bé, una periodista.

O.- Amb qui contacteu amb periodistes o amb persones del sector turístic?

D.- Amb periodistes turístics. Preferentment que siguin periodistes o escriptors o gent que li agradi escriure.

O.- Per què?

D.- Perquè li donin la informació com toca. Aquí la renovació de corresponsals des de la meua entrada ha estat absoluta. Per què? Doncs perquè hi havia gent que eren venedors comercials...

O.- Tu valores que una persona corresponsal tingui competències lingüístiques, més que no estigui introduïda en el sector professional?

D.- Es clar. I per trobar la informació. D'un periodista jo sóc capaç de fer un periodista turístic. D'un agent de viatges que sàpiga molt de turisme puc tenir la sort de que sigui un gran escriptor turístic, però molts d'ells no ho seran. Es a dir, per a mi el periodista és aquella persona que la puc especialitzar en informar correctament sobre qualsevol cosa, pot ser un periodista generalista o pot ser un periodista especialitzat. Però una de les qualitats del periodista ha de ser poder informar, perquè és un especialista en informar, en comunicar. Després ja s'especialitzarà en turisme. Cap dels redactors que hi ha aquí, eren especialistes en turisme, exepctpe la Irene que té la carrera de periodisme i la de turisme, i la seva família té una agència de viatges. La resta no.

Durant l'estada a la redacció del setmanari sobre turisme vam crear dos registres. El primer conté els retalls de premsa que els periodistes recollien diàriament dels mitjans impressos que arribaven a la redacció. El segon conté les referències dels textos font que donaven lloc a les notícies publicades pel setmanari i que eren conservats en els arxius d'antecedents de cada edició. L'estructura dels registres era la següent:

2.5.- Retalls de premsa:

- 1.- Data de recollida:
- 2.- Membre/s de la redacció del setmanari que seleccionaven:
- 3.- Data de l'edició del mitjà:
- 4.- Capçalera del mitjà:
- 5.- Pàgina:
- 6.- Titular o d'altres distintius identificadors del text:

2.6.- Antecedents:

- 1.- Número de l'edició del setmanari:
- 2.- Secció:
- 3.- Títol de la notícia:
- 4.- Característiques del text font:
 - a) nota o comunicat de premsa
 - b) retall de premsa
 - c) informe
 - d) catàleg, folletó, publicitat.
 - e) altres
- 5.- Data del registre d'entrada a la redacció o data de publicació (en cas de retall de premsa).
- 6.- Comentaris:

ANNEX 3